

0 Sangue

Yönetmen: Pedro Costa

Senaryo: Pedro Costa

Oyuncular: Pedro Hestnes (Vicente), Nuno Ferreira (Nino)

1989 / Portekiz / Portekizce / 95'

Blood, eleştirmen çevrelerinde büyük ilgiyle karşılanan Pedro Costa'nın filmografisinde ilk uzun metrajı. Filmi, auteur teoriiyi takip ederek yönetmenin filmografisine bağlı olarak incelemek, yönetmen retrospektifi olan seçkiyi izleyenler için yararlı olacağı gibi kendi başına ele almak da mümkün.

Daha henüz film başlamadan siyah ekrandan kapının kapanma ve bir yere yetişme gayesi olduğu belli olan bir kişinin yürüme sesi geliyor. Böylelikle yönetmenin, John Ford'un siyah beyaz kontrastı yüksek eşsiz sinematografisini filmine yedireceğini daha ilk sahnedен anlıyoruz. Tüm kadrajı dolduran genç, kameranın ardında kalan sonradan sahibinin babası olduğunu anlayacağımız birinden tokat yiyor. Bu sahne Bresson'un *Mouchette* (1967) filmini ve bu filmin yönetmenin esin kaynaklarından biri olabileceği ihtimalini akla getiriyor.

Her kadraj ve her plan kendi başına keyif veriyor; estetiğe çok dikkat ediyor Costa bu filmde. Hatta o kadar önemsiyor ki estetik meselesini içeriği göz ardı ediyor giderek. Costa'nın gerilimi salık veren sahnelerde müziği etkin bir şekilde kullandığını söyleyebiliriz ki bu müzik kullanımı konudan ne kadar uzaklaşmış olursak olalım bizi tekrar ona bağlıyor. Costa eksik aile (filmde hiç olmayan anne, çoğunda olmayan baba figürü) ve bu ailenin yerini tutmaya çalışanları ele alırken Hollywood kara film estetiğini kullanmak için hikayesine silahlı iki adam ve eskiye bağlı kalmış artık yaşlı bir kadını ekliyor. Bu tutum filmin kendisinden önceki filmleri oldukça sık çağrıştırmasını sağlıyor. Ancak bu durum, filmin orijinalliğinin kıymetine zarar vermezken bir yönetmenin kendi sinemasını kurmada kendinden önceki kaynaklardan ne kadar etkin bir biçimde yararlandığını da gözler önüne seriyor.

Baba figürünün filmden ayrılmasının ardından abisi kardeşine artık her şeyi istediği gibi yapabileceğini söylüyor. Fakat bu sadece birkaç gün sürüyor. Amcası abisinin evde olmadığı bir gün çocuğu şimdi abi-kardeşin yaşadığı fakir evlerinden alıp şehirdeki kendi modern evine götürüyor. Oradaki koşulların ne kadar iyi olduğunu görüyoruz (amcasının çocuğa yeni giysiler alması, restoranda yemek yemeleri, hayvanat bahçesine gitmeleri); fakat çocuk sonunda bir yolunu bulup evine dönmek üzere kaçıyor. Aynı şekilde babasının borçları nedeniyle kaçırılan abisi yaşlı kadını ikna ederek iki adamdan kurtulmayı başarıyor. Filmin sonunda ufak çocuğu nehirde motorla evine ulaşmaya çalışırken, abisini de nehir kıyısında ailedeki anne figürünün yerini tutacak kız arkadaşına sarılırken görüyoruz. Eleştirmenler bu sahneyi Salazar sonrası dönemdeki Portekiz politik yapısıyla ilişkilendirebiliyor. Politikadan bağımsız bir bakış açısıyla ise bu sahne; kendisini sınırladığını düşündüğü geçmiş bağlarından tamamen kurtulmak isteyen bir bireyin, ardında hiçbir şey bırakmayınca farkında olmadan büyük bir belirsizliğe doğru yol almaya başlaması olarak okunabilir.

Bilge Demir